YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

18 päivänä toukokuuta 2006 *

Asiassa C-343/04,

jossa on kyse tuomioistuinten toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehtyyn pöytäkirjaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (Itävalta) on esittänyt 21.7.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 10.8.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Land Oberösterreich

vastaan

ČEZ as,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari), N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues ja E. Levits,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.10.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Land Oberösterreich, edustajinaan Rechtsanwalt J. Hintermayr ja Rechtsanwalt C. Hadeyer,

– ČEZ as, edustajanaan Rechtsanwalt W. Moringer,

– Puolan hallitus, asiamiehenään T. Nowakowski,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään M. Bethell,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud ja W. Bogensberger,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.1.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa, sellaisena kuin tämä yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 29 päivänä marraskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Land Oberösterreich ja ČEZ as -niminen yhtiö (jäljempänä ČEZ) ja jossa on kyse haitoista Land Oberösterreichin omistamalle Itävallassa sijaitsevalle maatalousmaalle, jotka aiheutuvat siitä, että kyseinen yhtiö käyttää Temelinin ydinvoimalaa, joka sijaitsee Tšekin tasavallan alueella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Brysselin yleissopimus

3 Brysselin yleissopimuksen II osasto sisältää toimivaltaa koskevia määräyksiä, ja sen 1 jaksossa, jonka otsikko on "Yleiset määräykset", sijaitsevan 2 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

"Kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimessa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu."

4 Tämän saman yleissopimuksen 4 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

"Jos vastaajalla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, tuomioistuimen toimivalta määräytyy kussakin sopimusvaltiossa sen oman lain mukaan, jollei 16 artiklan määräyksistä muuta johdu."

5 Brysselin yleissopimuksen 5 artiklassa, joka sijaitsee mainitun II osaston 2 jaksossa, jonka otsikko on "Erityinen toimivalta", määrätään seuraavaa:

"Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:

– –

3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahingon aiheuttanut teko sattui,

– –."

6 Brysselin yleissopimuksen 16 artiklassa, joka muodostaa kyseisen yleissopimuksen II osaston 5 jakson, jonka otsikko on "Yksinomainen toimivalta", määrätään seuraavaa:

"Seuraavilla tuomioistuimilla on asianosaisen kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta

1) a) asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraa, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, joissa kiinteistö sijaitsee,

– –."

Kansallinen lainsäädäntö

7 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuchin (Itävallan siviililaki, jäljempänä ABGB) 364 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"Kiinteistön omistaja voi kieltää naapurikiinteistöltä peräisin olevat jätevedet, savun, kaasun, lämmön, hajun, melun, tärinän ja muut vastaavat haitat siltä osin kuin ne ylittävät paikallisissa olosuhteissa tavanomaisen tason ja vaikuttavat alueella tavanomaiseen kiinteistön käyttämiseen olennaisesti. Suorat päästöt on ilman erityistä oikeusperustetta kaikissa olosuhteissa kielletty."

8 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että tämän säännöksen perusteella nostetun kanteen tarkoituksena on saada kiinteistölle aiheutuvat haitat lakkaamaan tai ainakin ehkäistä niiden syntymistä asianmukaisin toimenpitein. Mainittu kanne rinnastuu kansallisen oikeuskäytännön nojalla Eigentumsfreiheitsklage-nimiseen häiriön poistamista koskevaan kanteeseen (actio negatoria), jonka avulla ajetaan omistusoikeuteen perustuvia vaatimuksia.

9 ABGB:n 364 a §:ssä säädetään seuraavaa:

"Jos naapurikiinteistöllä sijaitsevasta kaivoksesta taikka viranomaisten hyväksymästä laitoksesta kuitenkin aiheutuu hyväksyttävää tasoa suurempaa haittaa, on kiinteistön omistajalla ainoastaan oikeus vaatia korvausta vahingosta tuomioistuinteitse silloinkin, kun vahinko on aiheutunut seikoista, joita ei otettu huomioon viranomaiskäsittelyssä."

10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että tällainen oikeus rahalliseen korvaukseen ei edellytä tuottamusta, ja se on osa naapuruussuhteisiin sovellettavaa oikeutta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Land Oberösterreich omistaa useita kiinteistöjä, joita käytetään maanviljelykseen ja koeviljelyyn ja joilla sijaitsee maatalousalan oppilaitos. Nämä kiinteistöt sijaitsevat noin 60 kilometrin etäisyydellä Temelinin ydinvoimalasta, jonka koekäyttö aloitettiin 9.10.2000. ČEZ, joka on tšekkiläinen energiahuoltoyritys, josta Tšekin valtio omistaa 70 prosentin osuuden, käyttää kyseistä ydinvoimalaa omistamallaan maa-alueella.

12 Land Oberösterreich toimi mainittujen kiinteistöjen omistajan ominaisuudessaan ja katsoi, ettei ydinvoimalan käytössä ole kyse julkisen vallan käytöstä vaan liiketaloudellisesta toiminnasta, joka kuuluu siviilituomioistuimien tuomiovaltaan, ja se nosti 31.7.2001 Landesgericht Linzissä kanteen ČEZia vastaan.

13 Kyseisessä kanteessa vaadittiin ensisijaisesti, että ČEZ velvoitetaan poistamaan Land Oberösterreichin kiinteistöön kohdistuvat Temelinin ydinvoimalasta peräisin olevan ionisoivan säteilyn immissioiden vaikutukset siltä osin kuin ne ylittävät sen, mikä on odotettavissa ydinvoimalasta, jota käytetään nykyisten yleisesti hyväksyttyjen teknisten normien mukaisesti. Toissijaisesti Land Oberösterreich vaati, että ČEZ määrätään poistamaan tämän säteilyn aiheuttama vaara siltä osin kuin se ylittää vaaran, joka aiheutuu ydinvoimalaitoksen tavanomaisesta käytöstä nykyisten yleisesti hyväksyttyjen teknisten normien mukaisesti.

14 Land Oberösterreichin mukaan Temelinin ydinvoimalasta peräisin oleva ionisoiva säteily muodostaa ABGB:n 364 §:n 2 momentissa tarkoitetun immission. Kyseisen voimalan meneillään olevassa kokeiluvaiheessa tuottama radioaktiivinen säteily ja joka tapauksessa maaperän saastumisen vaara, joka aiheutuu, kun voimala toimii normaalisti, ja sitä suuremmalla syyllä, kun esiintyy toimintahäiriöitä, ylittää alueen tavanomaisen tason ja haittaa pysyvästi Land Oberösterreichin omistamien kiinteistöjen tavanomaista käyttöä asuin-, opetus- ja maataloustarkoituksessa. Näin ollen Land Oberösterreichin mukaan kieltokanteen, joka on mahdollisesti preventiivinen kieltokanne, nostamista koskevat edellytykset täyttyivät.

15 ČEZ katsoi, etteivät itävaltalaiset tuomioistuimet ole toimivaltaisia, ja se vetosi muun muassa siihen, ettei Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa voida soveltaa immission poistamista koskevaan kanteeseen. Tällainen kanne on ČEZin mukaan luonteeltaan vahingonkorvausoikeudellinen ja siihen sovelletaan mainitun yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa. ČEZ katsoo lisäksi, että itävaltalaisen tuomioistuimen siihen kohdistama kieltotuomio vaikuttaisi kansainvälisen oikeuden vastaisesti Tšekin tasavallan alueelliseen ja oikeudelliseen autonomiaan eikä se olisi siellä täytäntöönpantavissa.

16 Landesgericht Linz totesi 17.4.2002 antamassaan tuomiossa, ettei se ollut toimivaltainen tutkimaan Land Oberösterreichin vaatimusta. Landesgericht Linzin tuomiosta valitettiin Oberlandesgericht Linziin, joka kumosi kyseisen tuomion 19.9.2003 antamallaan tuomiolla, jossa se katsoi, että itävaltalaiset tuomioistuimet olivat Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla toimivaltaisia käsittelemään tällaisia oikeusriitoja.

17 Oberlandesgericht Linzin ratkaisuun haettiin muutosta (Revision) Oberster Gerichtshofissa, joka toteaa, että asiakirja-aineistosta ei käy ilmi, ovatko viranomaiset antaneet Temelinin ydinvoimalalle ABGB:n 364 a §:ssä tarkoitetun kaltaisen hyväksynnän vai eivät.

18 Kyseinen tuomioistuin katsoo myös, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ei ole mahdollista todeta varmasti, tarkoitetaanko Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ABGB:n 364 §:n 2 momentin perusteella nostettujen kanteiden kaltaisia kanteita vai onko kyse tämän yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta asiasta.

19 Tässä tilanteessa Oberster Gerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko [Brysselin] yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa käytettyä ilmaisua 'asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen', tulkittava niin, että se kattaa myös (preventiiviset) kieltokanteet, joiden tavoitteena on [ABGB:n] 364 §:n 2 momentin nojalla estää naapurivaltiossa – joka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltio – sijaitsevalta kiinteistöltä peräisin olevat immissiot (nyt esillä olevassa asiassa Tšekin tasavallassa sijaitsevasta ydinvoimalasta peräisin oleva ionisoiva säteily) kantajan omistamalle maaomaisuudelle?"

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään, onko Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että "esineoikeutta kiinteään omaisuuteen" koskevien asioiden ryhmään kuuluu pääasiassa kyseessä olevan kaltainen, ABGB:n 364 §:n 2 momentin nojalla nostettu kanne, jonka tavoitteena on estää immissiot, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa tämän kanteen nostaneen henkilön omistamaan maaomaisuuteen ja jotka aiheutuvat ionisoivasta säteilystä, joka on peräisin kyseisen maaomaisuuden sijaintivaltion naapurivaltion alueella sijaitsevasta ydinvoimalasta.

Alustavat toteamukset

21 Aluksi on todettava, että vaikka Tšekin tasavalta ei ollut Brysselin yleissopimuksen sopimuspuoli silloin, kun Land Oberösterreich saattoi asian itävaltalaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi, ja vaikka pääasian vastapuolella ei näin ollen ollut tänä samana ajankohtana kotipaikkaa sopimusvaltion alueella, tällainen seikka ei ole esteenä kyseisen yleissopimuksen 16 artiklan mahdolliselle soveltamiselle, kuten tämän yleissopimuksen 4 artiklan 1 kappaleesta nimenomaisesti ilmenee.

22 Lisäksi on muistutettava, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen mukaan kyseistä yleissopimusta sovelletaan "yksityisoikeudellisissa asioissa", riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään, mutta sitä ei erityisesti sovelleta "vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin". Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että yksityisoikeudellisten asioiden käsitettä on pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jonka tulkinnassa on käytettävä perustana tämän yleissopimuksen tavoitteita ja järjestelmää sekä niitä yleisiä periaatteita, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta. Siten Brysselin yleissopimuksen soveltamisala on määritettävä ottaen huomioon lähinnä asianosaisten välisten oikeussuhteiden laatu tai oikeudenkäynnin kohdetta luonnehtivat tekijät (ks. mm. asia 814/79, Rüffer, tuomio 16.12.1980, Kok. 1980, s. 3807, 7 ja 14 kohta).

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jonka tehtävänä on tarkastella tällaisia tekijöitä ja määritellä – ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön – sovelletaanko Brysselin yleissopimusta sen käsiteltävänä olevan kaltaiseen asiaan, ei ole esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle kyseisen yleissopimuksen 1 artiklan tulkintaa koskevaa kysymystä. Kun otetaan huomioon tämä seikka ja esitettyyn kysymykseen jäljempänä annettava vastaus, mainitun määräyksen soveltamisalaa ei ole tarpeen tarkastella enempää.

Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkinta

24 Kuten Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdasta ilmenee, sopimusvaltion, jossa kiinteistö sijaitsee, tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen.

25 Tältä osin on muistutettava, että käsitteen "esineoikeus kiinteään omaisuuteen" merkitys on ratkaistava yhteisön oikeudessa itsenäisesti, jotta voidaan mahdollisimman hyvin taata se, että sopimusvaltioille ja niille, joita asia koskee, Brysselin yleissopimuksen perusteella syntyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapuolisia ja yhdenmukaisia (ks. mm. asia C-115/88, Reichert ja Kockler, tuomio 10.1.1990, Kok. 1990, s. I-27, 8 kohta).

26 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että koska Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan määräykset, ja muun muassa kyseisen artiklan 1 kohdan a alakohta, ovat poikkeus tämän yleissopimuksen yleisistä toimivaltasäännöistä, niitä ei pidä tulkita laajemmin kuin niiden tavoitteen takia on välttämätöntä (ks. mm. asia C-73/04, Klein, tuomio 13.10.2005, Kok. 2005, s. I-8667, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään nimittäin poikkeuksena kyseisen yleissopimuksen 4 artiklan 1 kappaleen yleisperiaatteesta – jonka mukaan tilanteessa, jossa vastaajalla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta määräytyy kussakin sopimusvaltiossa sen oman lain mukaan – että kiinteää omaisuutta koskevan esineoikeuden tai kiinteän omaisuuden vuokran osalta yksinomainen toimivalta on sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa kiinteistö sijaitsee (em. asia Klein, tuomion 14 kohta). Lisäksi mainitun 16 artiklan määräysten vaikutuksesta asianosaisilla ei ole heille tavallisesti kuuluvaa, oikeuspaikkaa koskevaa valinnanvapautta, ja joissakin tilanteissa tästä aiheutuu, että asia tulee vireille tuomioistuimessa, joka ei ole kummankaan asianosaisen kotipaikan tuomioistuin (ks. mm. em. asia Reichert ja Kockler, tuomion 9 kohta).

28 Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan tavoitteen osalta sekä Brysselin yleissopimusta koskevasta Jenardin selvityksestä (EYVL 1979, C 59, s. 1) että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että keskeisenä perusteena sen sopimusvaltion tuomioistuinten yksinomaiselle toimivallalle, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee, on se, että sijaintipaikan tuomioistuimella on parhaat edellytykset arvioida asioita, jotka koskevat esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraa (ks. mm. asia 73/77, Sanders, tuomio 14.12.1977, Kok. 1977, s. 2383, 11 ja 12 kohta).

29 Erityisesti esineoikeutta kiinteään omaisuuteen koskevia asioita on nimittäin yleensä arvioitava sen valtion oikeussääntöjen perusteella, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee, ja näiden asioiden riitaisuus edellyttää usein sitä, että tehdään katselmuksia ja toimitetaan tutkimuksia sekä pyydetään asiantuntijalausuntoja, jotka on suoritettava paikan päällä, joten se, että kiinteän omaisuuden sijaintipaikan tuomioistuimelle, jolla on läheisen sijainnin vuoksi parhaat edellytykset saada tietoonsa tosiseikat, annetaan yksinomainen toimivalta, on hyvän oikeudenkäytön mukaista (ks. mm. em. asia Sanders, tuomion 13 kohta ja em. asia Reichert ja Kockler, tuomion 10 kohta).

30 Näiden tulkintaperiaatteiden perusteella yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että

sen sopimusvaltion tuomioistuinten yksinomainen toimivalta, jossa kiinteistö sijaitsee, ei koske kaikkia esineoikeutta kiinteään omaisuuteen koskevia kanteita vaan ainoastaan kanteita, jotka kuuluvat tämän yleissopimuksen soveltamisalaan ja joilla pyritään vahvistamaan kiinteän omaisuuden laajuus ja koostumus, omistus- ja hallintaoikeus taikka muut kiinteään omaisuuteen kohdistuvat esineoikeudet sekä turvaamaan näiden oikeuksien haltijoille heidän oikeusasemansa perusteella syntyneet oikeudet (em. asia Reichert ja Kockler, tuomion 11 kohta).

31 Kuten ČEZ, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja Euroopan yhteisöjen komissio perustellusti väittävät, pääasiassa nostetun kaltainen immissioita koskeva kieltokanne, joka on mahdollisesti preventiivinen kieltokanne, ei kuulu edellisessä kohdassa määritellyn kaltaisten kanteiden ryhmään.

32 Tältä osin on todettava, että edellä mainitussa Jenardin selvityksessä (s. 1, 34 ja 35) korostetaan, että Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätyn kaltaista toimivaltasääntöä, "joka perustuu vaatimuksen kohteeseen", sovelletaan, kun kyse on "asioista, jotka koskevat esineoikeutta kiinteään omaisuuteen".

33 Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Brysselin yleissopimukseen tehdyssä Schlosserin selvityksessä (EYVL 1979, C 59, s. 71, 163 kohta) puolestaan korostetaan tältä osin, että mainitun selvityksen laatimiseen osallistuneen asiantuntijakomitean jäsenten oli helppo todeta, että vahingonkorvauskanteet, jotka on nostettu esineoikeuksien loukkaamisen tai kiinteälle omaisuudelle, jota rasittaa esineoikeus, aiheutuneen vahingon perusteella, eivät kuulu mainitun yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, koska esineoikeuden, joka on useimmiten omistusoikeus, olemassaololla ja sisällöllä on tässä yhteydessä ainoastaan toissijainen merkitys.

34 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa immissioita koskevassa kieltokanteessa, joka on mahdollisesti preventiivinen kieltokanne, ei myöskään ole kyse asiasta, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen. Tällaisen kanteen perusteena tosin on kiinteään omaisuuteen kohdistuvan esineoikeuden loukkaus, mutta sillä, että tämä oikeus on esineoikeus ja että se liittyy kiinteään omaisuuteen, on tässä yhteydessä ainoastaan toissijainen merkitys. Kuten ČEZ ja komissio ovat todenneet, se, että kyseessä oleva oikeus on esineoikeus ja että se liittyy kiinteään omaisuuteen, ei vaikuta ratkaisevasti pääasian luonteeseen, joka olisi oleellisilta osin sama, vaikka oikeus, jonka suojaamista väitetyiltä haitoilta vaaditaan, olisi luonteeltaan toisenlainen, kuten esimerkiksi oikeus fyysiseen koskemattomuuteen tai oikeus irtaimeen omaisuuteen. Tällaisissa kanteissa, aivan kuten pääasiassa kyseessä olevassa kanteessa, vaaditaan sen toteamista, että se taho, joka on vastuussa tällaisesta oikeuteen kohdistuvasta toteutuneesta tai mahdollisesti toteutuvasta vahingosta muun muassa nykyisten yleisesti hyväksyttyjen teknisten normien noudattamatta jättämisen vuoksi, on velvoitettava lopettamaan vahingon aiheuttaminen.

35 On myös korostettava, että Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan taustalla olevat hyvään oikeudenkäyttöön liittyvät näkökohdat, joihin viitattiin tämän tuomion 29 kohdassa, eivät koske pääasiassa kyseessä olevan kaltaista immissiota koskevaa kieltokannetta, joka on mahdollisesti preventiivinen kieltokanne, eivätkä ne näin ollen ole esteenä sille, että tällainen kanne jää kyseisen määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle.

36 Koska kyse on, kuten esillä olevassa tapauksessa, yhtäältä kahdesta kiinteistöstä, jotka sijaitsevat kahdessa eri valtiossa, ei nimittäin voida katsoa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa kannetta olisi yleisesti arvioitava ensisijaisesti toisen näistä valtioista oikeussääntöjen perusteella.

37 Kuten ABGB:n 364 §:n 2 momentissa tältä osin havainnollistetaan, kun siinä säädetään, että haittoja, jotka voidaan velvoittaa poistamaan, ovat "naapurikiinteistöltä" peräisin olevat haitat, jotka "ylittävät paikallisissa olosuhteissa tavanomaisen tason ja vaikuttavat alueella tavanomaiseen kiinteistön käyttämiseen olennaisesti", tämänkaltainen kanne edellyttää yleensä sitä, että otetaan huomioon

kyseessä olevien kiinteistöjen sijaintipaikoille ominaiset kriteerit. Tältä osin on vaikea katsoa, että tämänkaltaista säännöstä voitaisiin soveltaa poissulkevasti, kun kyseessä olevien kiinteistöjen erillään sijaitsemisesta seuraa mahdollisesti nimenomaan se, että tavanomaiset paikalliset olosuhteet ovat kyseisten kiinteistöjen osalta erilaiset.

38 Toisaalta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kanteen tarkastelu ei edellytä, että arvioidaan tosiseikkoja, jotka liittyvät erityisesti ainoastaan toisen kyseessä olevan kiinteistön sijaintipaikkaan ja joiden perusteella voidaan perustella jommankumman kyseessä olevan valtion tuomioistuinten toimivalta ja sulkea pois toisen valtion tuomioistuinten toimivalta. Siten yhteisöjen tuomioistuin korosti asiassa 21/76, Bier, jossa oli kyse vahingonkorvauskanteesta, joka oli nostettu aineellisen vahingon johdosta, joka oli aiheutunut jäsenvaltiossa sijaitsevalle kiinteistölle toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevasta yrityksestä jokeen lasketuista pilaavista vuodoista, 30.11.1976 annetun tuomion (Kok. 1976, s. 1735, Kok. Ep. III, s. 219, ns. Mines de potasse d'Alsace -tapaus) 15 ja 17 kohdassa, että tällaisessa tilanteessa sekä paikkakuntaa, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma sattui, että paikkakuntaa, jossa vahinko ilmeni, voitiin tilanteen mukaan pitää erityisen tärkeinä näytön hankkimisen ja oikeudenkäynnin järjestämisen kannalta.

39 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, Land Oberösterreichin pääasiassa nostamassa kanteessa on kyse sen määrittämisestä, ylittävätkö Temelinin ydinvoimalasta peräisin olevan ionisoivan säteilyn immissioiden vaikutukset, jotka ovat aiheutuneet tai vaarassa aiheutua, ne vaikutukset tai vaarat, jotka liittyvät yleensä ydinvoimalaan, jota käytetään nykyisten yleisesti hyväksyttyjen teknisten normien mukaisesti. Kuten ČEZ, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio ovat perustellusti todenneet, tällainen arviointi edellyttää ilmiselvästi sitä, että tehdään katselmuksia, jotka on suurelta osin suoritettava siellä, missä mainittu ydinvoimala sijaitsee.

40 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisen määräyksen soveltamisalaan ei kuulu pääasiassa kyseessä olevan kaltainen, ABGB:n

364 §:n 2 momentin nojalla nostettu kanne, jonka tavoitteena on estää haitat, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa tämän kanteen nostaneen henkilön omistamaan maaomaisuuteen ja jotka aiheutuvat ionisoivasta säteilystä, joka on peräisin kyseisen maaomaisuuden sijaintivaltion naapurivaltion alueella sijaitsevasta ydinvoimalasta.

Oikeudenkäyntikulut

41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 29 päivänä marraskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella, 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisen määräyksen soveltamisalaan ei kuulu pääasiassa kyseessä olevan kaltainen, Allgemeines bürgerliches Gesetzbuchin (Itävallan siviililaki) 364 §:n 2 momentin nojalla nostettu kanne, jonka tavoitteena on estää haitat, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa tämän kanteen nostaneen henkilön omistamaan maaomaisuuteen ja jotka aiheutuvat ionisoivasta säteilystä, joka on peräisin kyseisen maaomaisuuden sijaintivaltion naapurivaltion alueella sijaitsevasta ydinvoimalasta.

Allekirjoitukset